

Zpráva o činnosti státního zastupitelství upozorňuje na rostoucí agresivitu u mládeže i nedostatek soudních znalců

1.7.2025 - Petr Malý | Nejvyšší státní zastupitelství

Vše podstatné z agendy veřejné žaloby i vývoj kriminality v uplynulém roce mapuje podrobná Zpráva o činnosti státního zastupitelství, kterou zpracovalo a aktuálně zveřejňuje Nejvyšší státní zastupitelství.

Uplynulý rok nepřinesl ani významný nárůst, ani pokles kriminality. Po skokovém propadu v letech 2020 a 2021 v souvislosti s výskytem celosvětové pandemie COVID-19 došlo v roce 2022 k opětovnému nárůstu trestních případů. Od té doby **se úroveň evidované kriminality stabilizovala** s tím, že nedosahuje hladin z let 2018 a 2019.

Lze přitom sledovat **regionální rozdíly**, kdy na úrovni závažnějších trestných činů (v krajské příslušnosti státního zastupitelství) je vyšší poměr výskytu kriminality patrný především na území hlavního města Prahy a v rámci Severočeského a Západočeského kraje. Tento jev je dobře vysvětlitelný nejen dlouhodobě vyšším podílem drogové kriminality zaměřené na německý trh Německo, ale též neméně významným podílem hospodářské (daňové) kriminality soustředěné na území hlavního města. Naopak v případě méně závažných případů kriminality (v příslušnosti okresních státních zastupitelství) lze vysledovat zvýšené poměry kriminality na území velkých městských aglomerací, konkrétně Prahy, Brna, Plzně a Ostravy; vedle toho je opětovně patrný vyšší poměr kriminality v příhraničních okresech Severočeského kraje.

Ve srovnání s předchozími lety se neobjevily ani významné změny ve skladbě trestné činnosti nebo jejich pachatelů, jiných statistických ukazatelů nebo fenoménu, který by vyžadoval podrobnější analýzu a interpretaci.

Vedle signifikantního přesunu majetkové kriminality do virtuálního prostředí nebyly u tradičních způsobů majetkové trestné činnosti vysledovány nové nebo zásadní trendy. Případy **krádeže** činí **73,5 %** registrované kriminality. Celkově však tato trestná činnost vykazuje tendence ke stagnaci, což však může být způsobeno i vyšší mírou latence této trestné činnosti. Z hlediska počtu a struktury postihovaných trestných činů nadále převládá na úrovni okresních státních zastupitelství **bagatelní majetková trestná činnost** (řešená převážně formou zkráceného přípravného řízení, tedy zejména krádeže v obchodech) a **trestná činnost v dopravě**. U závažnějších případů řešených ve věcné příslušnosti krajských státních zastupitelství pak dominuje **drogová a násilná kriminalita**; **závažná hospodářská trestná činnost** zjevně nenabývá tak významných podílů v porovnání s mediální prezentací.

Významný fenomén nadále představuje **kyberkriminalita** charakterizovaná nejen již zažitým a typizovaným podvodným jednáním, ale v poslední době vzrůstajícími verbálními a sexuální motivovanými delikty (též kyberšikanou); v této oblasti kriminality lze navíc předpokládat vysokou míru latence z důvodu jejího neoznámení poškozenými.

Násilná trestná činnost představovala v roce 2024 **7,9%** podíl z celkové registrované kriminality. U nejzávažnějšího **zločinu vraždy** (159 případů) převládají útoky motivované osobními vztahy mezi obětí a pachatelem. Z praktických poznatků vyplývá, že tento nejzávažnější druh kriminality má užší kriminogenní potenciál z hlediska předpokládané množiny pachatelů, u nichž jsou většinou již před

útokem v anamnéze přítomny projevy spojeně s psychiatrickými nebo osobnostními patologiemi, často navíc spojené s užíváním alkoholu nebo jiných návykových látek. Praxe tak signalizuje absenci kriminální prevence v podobě organizačně a personálně zajištěného systému průběžné psychologické a psychiatrické péče a dlouhodobého monitorování rizikových osob.

V oblasti trestných činů spadajících do kategorie **domácího násilí** je znepokojivým ukazatelem zvětšující se nepoměr mezi počtem registrovaných případů a počtem osob, které čelí trestnímu stíhání, případně zkrácenému přípravnému řízení. Státní zastupitelství se bude hlubší analýze stavu v následujícím období zabývat. Dlouhodobě mírně rostoucí trend pokračuje u trestného činu **znásilnění** (1 067 případů v roce 2024). Celkově je patrná vyšší ochota poškozených oznámit sexuálně motivovanou trestnou činnost a spolupracovat s orgány činnými v trestním řízení, což může souviset s probíhající veřejnou debatou.

V oblasti kriminality nedospělých pachatelů Zpráva o činnosti státního zastupitelství upozorňuje na **zvýšující se agresi a stupňující se intenzitu násilí ze strany mladistvých pachatelů**, což se vedle trestného činu výtržnictví a loupeže projevilo i ve významném zastoupení trestného činu ublížení na zdraví a signalizovaném nárůstu provinění nebezpečného vyhrožování. Roste také počet případů sexuálně motivované trestné činnosti, zejména provinění pohlavního zneužití, ale též závažných případů znásilnění. Alarmující jsou také údaje o počtech obžalovaných mladistvých osob v kategorii nejzávažnějších trestných činů. V roce 2024 bylo obžalováno z provinění **vraždy 10 mladistvých osob**, což představuje významný meziroční nárůst oproti 4 mladistvým osobám v roce 2023. V režimu zákona o soudnictví ve věcech mládeže pak příslušné orgány v loňském roce řešily jinak trestný čin vraždy u dalších 6 pachatelů mladších 15 let.

V roce 2024 státní zastupitelství evidovalo **189 912** nově zahájených trestních řízení. Trestnímu stíhání čelilo **31 785** (fyzických) osob, dalších **40 086** osobám pak zkrácenému přípravnému řízení. Státní zástupci postavili před soud celkem **63 455** osob, z toho **28 267** osob po skončení vyšetřování (podáním obžaloby) a **35 188** osob v rámci zkráceného přípravného řízení.

Bez statistických výkyvů je také kriminalita právnických osob, kde převládá nadále daňová trestná činnost a kriminalita spojená s vylákáním neoprávněného majetkové prospěchu. Trestní stíhání se roce 2024 dotklo **281** právnických osob.

Naprostou většinu trestních spisů vyřídí státní zástupci v řádu týdnů či měsíců, zejména v rámci zkráceného přípravného řízení. Průměrná statistická délka počítaná od prvního zahájení trestního stíhání nebo sdělení podezření do právní moci konečného rozhodnutí nebo opatření orgánu činného v přípravném trestním řízení v roce 2024 činila **70 dní**. Přesto lze sledovat vyšší míru výskytu vyšetřování s delší časovou náročností. Nadále se projevuje nárůst rozsáhlejší, sofistikovanější a důkazně složitější trestné činnosti, kdy délku přípravného řízení prodlužuje nejen nedostatečné obsazení policejních útvarů, ale také nedostatečné kapacity znalců a narůstající počty vyžadování právních pomoci ze zahraničí.

Na velmi nízké úrovni se drží podíl fyzických osob **zproštěných** obžaloby nebo proti nimž bylo trestní stíhání **zastaveno**, v průběhu soudního stadia trestního řízení se pohybují stabilně kolem cca **3 %**, resp. nadále je zaznamenán pravidelný nepatrný meziroční pokles. V roce 2024 takto bylo vykázáno 1 445 fyzických osob zproštěných obžaloby (oproti 1 679 osobám v roce 2023) a 1 664 osob, proti kterým bylo trestní stíhání zastaveno (oproti 1 950 osobám v roce 2023).

I v roce 2024 pokračovala metodická činnost Nejvyššího státního zastupitelství ve vztahu k podpoře ukládání **peněžitých trestů** a jiných majetkových sankcí. Obecně lze konstatovat, že po prudkém rozvoji v letech 2015 až 2022 dochází k určité stabilizaci poměru ukládaných peněžitých trestů. Peněžitý trest byl v roce 2024 uložen celkem **25,71 %** odsouzených fyzických a právnických osob

(odsouzeno bylo v roce 2024 celkem 46 636 osob, peněžitý trest byl uložen 11 992 odsouzeným osobám). Vedle příznivého dopadu na vězeňskou populaci představuje uplatňování peněžitých trestů a dalších alternativních způsobů řešení trestního řízení zároveň také nezanedbatelný příjem pro státní rozpočet. V roce 2024 bylo ve prospěch státu celkově získáno více než **1,026 mld. Kč**, z toho z majetkových trestních sankcí 960,789 mil. Kč, z majetkového postihu v rámci odklonů v přípravném řízení 57 134 149,00 Kč.

Součástí letošní Zprávy o činnosti státního zastupitelství jsou nově i **konkrétní návrhy opatření** vyplývající ze shromážděných poznatků z praxe. Nejvyšší státní zastupitelství tak například doporučuje nastavením vhodných podmínek řešit nedostatek soudních znalců v oboru dětské psychologie a psychiatrie. V otázce dekriminalizace výroby a užívání měkkých drog pak dokument upozorňuje na nutnost reagovat úpravou netrestní legislativy a preventivními programy. V oblasti legislativy pak zpráva poukazuje na potřebu revidovat právní úpravu zajišťování a uplatňování elektronických důkazů nebo zákon o trestní odpovědnosti právnických osob. Další doporučení se týkají mimo jiné počtu právních čekatelů nebo platového ohodnocení administrativního personálu.

Elektronická verze Zprávy o činnosti státního zastupitelství za rok 2024 v kompletní podobě (textová i tabulková část) je dostupná online pod odkazem verejnazaloba.cz/zprava-2024.

<https://verejnazaloba.cz/nsz/zprava-o-cinnosti-statniho-zastupitelstvi-upozorňuje-na-rostouci-agresivit-u-u-mladeze-i-nedostatek-soudnich-znalcu>